Medical Education Journal
Education Development Center of Babol University of Medical Scieneces
e-ISSN:2345-5497 p-ISSN:2322-4940
مجله آموزش پزشکی
مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی دانشگاه علوم پزشکی بابل

Investigation of the Knowledge, Attitudes, and Behaviors of Clinical and Basic Science Students at Shahid Beheshti University of Medical Sciences Regarding the COVID-19 Crisis

Z.Khoshgoftar (PhD)[1] , T.Aghajani(MSc)[1] , S.Sohrabi(PhD)[1*]

1. Medical Education Department, School of Medical Education and Learning Technologies, Shahid Beheshti University of Medical Sciences, Tehran, Iran.

Article Info

Article Type:
Research Article

Received:
1 Oct 2023

Revised:
23 Oct 2023

Accepted:
11 Nov 2023

Published online:
15 Nov 2023

ABSTRACT

Background and Objective: At the beginning of the corona pandemic, the lack of sufficient knowledge about the nature of the disease, the ways of transmission and the factors affecting the severity of the disease, had caused great concern and anxiety. Considering that medical students are in close contact with people, it is necessary to measure their level of knowledge, attitude and behavior in the face of covid-19 so that, if necessary, appropriate measures can be taken in order to improve their awareness and attitude. In this regard, the present study was conducted with the aim of determining the knowledge, attitude and performance of clinical and basic science students of Shahid Beheshti University of Medical Sciences regarding Covid-19.

Methods: This cross-sectional study was conducted with the participation of 310 clinical and basic science students at Shahid Beheshti University during the academic year 2021-2022. The sampling was categorized, and data were collected using the Baniyas study questionnaire and analyzed using SPSS-26 statistical software through descriptive tests and Chi-Square analysis.

Findings: Among the study participants, 231(74.8%) were female and the rest were male. The clinical and basic science students had good knowledge about the disease factor, animal-to-human transmission, human-to-human transmission routes, COVID-19 symptoms, the best diagnostic test, treatment, disease prevalence reduction methods, asymptomatic positive individual care, disease transmission in symptomatic and asymptomatic individuals, and disease transmission in children and young adults. The students expressed concerns about their own and their family members' susceptibility to the disease.

Conclusion: The students showed a high level of knowledge, positive attitude, and good actions towards COVID-19 prevention. However, they were concerned about their own and their family members' susceptibility to the disease.

Keywords: *COVID-19, Pandemic, Knowledge, Attitude, Performance*

Cite this article: Z.Khoshgoftar, T.Aghajani, S.Sohrabi . Investigation of the Knowledge, Attitudes, and Behaviors of Clinical and Basic Science Students at Shahid Beheshti University of Medical Sciences Regarding the COVID-19 Crisi. Medical Education Journal. 2023; 12: e13.

© The Author(s).
Publisher: Babol University of Medical Sciences

*Corresponding Author: S.Sohrabi
Address: School of Medical Education and Learning Technologies, Shahid Beheshti University of Medical Sciences, Tehran, Iran
Tel: +98 (2126214956). **E-mail:** sohrabisomaye1@gmail.com

Medical Education Journal
Education Development Center of Babol University of Medical Scieneces
e-ISSN:2345-5497 p-ISSN:2322-4940
مجله آموزش پزشکی
مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی دانشگاه علوم پزشکی بابل

بررسی دانش، نگرش و رفتار دانشجویان علوم بالینی و پایه دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی در مورد بحران کووید-۱۹

زهره خوش گفتار (PhD)[۱]، طاهره آقاجانی(MSc)[۱]، سمیه سهرابی(PhD)[۱*]

1. گروه آموزش پزشکی، دانشکده آموزش پزشکی و فناوری‌های یادگیری، دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی، تهران، ایران.

اطلاعات مقاله

نوع مقاله:
مقاله پژوهشی

دریافت:
۱۴۰۲/۷/۹

اصلاح:
۱۴۰۲/۸/۱

پذیرش:
۱۴۰۲/۸/۲۰

انتشار:
۱۴۰۲/۸/۲۴

چکیده

سابقه و هدف: در ابتدای شیوع پاندمی کرونا، عدم شناخت کافی در خصوص ماهیت بیماری، راه‌های انتقال و عوامل مؤثر در شدت بیماری، نگرانی و اضطراب شدیدی را ایجاد کرده بود. باتوجه‌به اینکه دانشجویان علوم پزشکی در ارتباط نزدیک با افراد هستند، لازم است سطح دانش، نگرش و رفتار آن‌ها در مواجه با کووید-۱۹ سنجیده شود تا در صورت نیاز، اقدامات مناسب در راستای ارتقای آگاهی و نگرش آنان صورت گیرد. در همین راستا، مطالعه حاضر باهدف تعیین دانش، نگرش و عملکرد دانشجویان علوم بالینی و پایه دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی در مورد کووید-۱۹ انجام شد.

مواد و روش‌ها: این مطالعه به‌صورت مقطعی با مشارکت ۳۰۸ نفر از دانشجویان علوم بالینی و علوم پایه دانشگاه شهید بهشتی در سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۰ انجام شد. نمونه‌گیری به‌صورت طبقه‌بندی‌شده انجام و داده‌ها با استفاده از پرسش‌نامه مطالعه بانیاس(Baniyas) جمع‌آوری و وارد نرم‌افزار آماری SPSS-26 شده و داده‌های کمی با استفاده از آزمون‌های توصیفی و Chi-Square تجزیه‌وتحلیل شدند.

یافته‌ها: از افراد شرکت کننده در مطالعه۲۳۱ (٪ ۷۴/۸) زن و بقیه مرد بودند. دانشجویان علوم پایه و بالینی دانش خوبی در مورد عامل بیماری، انتقال از حیوان به انسان، راه های انتقال بین انسان‌ها، علائم ، بهترین تست تشخیصی، درمان، راه های کاهش شیوع بیماری، مراقبت های افراد مثبت بدون علامت، انتقال بیماری در افراد مبتلا و بدون تب و انتقال بیماری در کودکان و بزرگسالان جوان داشتند. دانشجویان علوم بالینی و پایه نگران ابتلا خود و از اعضای خانواده به بیماری بودند.

نتیجه‌گیری: دانشجویان سطح بالایی از دانش، نگرش خوب و اقدامات خوب را نسبت به همه‌گیری کووید-۱۹ نشان دادند. بااین‌وجود، آنها نگران ابتلا هم خود و هم اعضای خانواده خود بودند.

واژه‌های کلیدی: *کووید-۱۹، همه‌گیری، دانش، نگرش، عملکرد*

استناد: زهره خوش گفتار، طاهره آقاجانی،سمیه سهرابی. بررسی دانش، نگرش و رفتار دانشجویان علوم بالینی و پایه دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی در مورد بحران کووید-۱۹ . مجله آموزش پزشکی. ۱۴۰۲؛ ۱۲: e۱۳.

© The Author(s)
Publisher: Babol University of Medical Sciences

▣ این مقاله مستخرج از پایان نامه کارشناسی ارشد رشته آموزش پزشکی با کد اخلاق IR.SBMU.SME.REC. 1401. 015 دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی می باشد.

* مسئول مقاله:سمیه سهرابی آدرس: ایران، تهران، دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی، دانشکده آموزش پزشکی و فناوری‌های یادگیری.
تلفن: ۰۲۱۲۶۲۱۴۹۵۶ رایانامه: sohrabisomaye1@gmail.com

سابقه و هدف

پاندمی کرونا در اثر انتشار جهانی نوعی از کروناویروس‌ها به نام کروناویروس سندرم حاد تنفسی ۲[۱]در سال ۲۰۱۹ شروع شده و در حال حاضر تقریباً تمامی کشورهای جهان را درگیر کرده است. باتوجه‌به نوظهور بودن بیماری و عدم شناخت کافی در خصوص ماهیت بیماری، راه‌های انتقال آن، عوامل مؤثر در شدت بیماری، از ابتدای گسترش نگرانی و اضطراب شدیدی را در میان مردم ایجاد کرده است (۱). برنامه‌ریزی و آمادگی برای مواجهه با بحران کووید- ۱۹ یکی از ضرورت‌های ملی و بین‌المللی است و درپیش‌گرفتن رفتارهای پیشگیرانه در سطح جامعه برای کنترل اپیدمی کووید – ۱۹ موردتوجه سیاست‌گذاران و مسئولان بهداشتی قرار گرفت(۲). سازمان جهانی بهداشت شست‌وشوی مرتب دست‌ها، رعایت بهداشت تنفسی، رعایت فاصله مناسب و پرهیز ازدست‌دادن و در آغوش گرفتن را از رفتارهای مهم برای پیشگیری از این بیماری می‌داند (۳). یکی از اقدامات اصلی در این شرایط، اقدامات محافظتی و بهداشتی شخصی توسط کلیه اعضای جامعه است. مهم‌ترین و اساسی‌ترین راه‌حل برای کنترل پاندمی‌ها افزایش آگاهی و نگرش افراد جامعه نسبت به بیماری مسری است (۴). دانشجویان علوم پزشکی نزدیک‌ترین گروه برای کمک به تیم درمان و افزایش آگاهی جامعه هستند و همچنین این افراد در آینده نه‌چندان دور بخشی از سیستم درمان کشور خواهند شد. همچنین در دوره‌های بالینی این دانشجویان وارد محیط‌های بهداشتی و درمانی شده و در کنار کارکنان بهداشت و درمان به ارائه خدمات می‌پردازند؛ بنابراین لازم است سطح دانش و نگرش و رفتار آنان در مواجه با این بیماری سنجیده شده و در صورت نیاز به ارتقا آن اهتمام ورزید. مطالعه میزان آگاهی و نگرش دانشجویان علوم پزشکی ازاین‌جهت دارای اهمیت است(۵)؛ لذا این مطالعه باهدف تعیین دانش نگرش و رفتار دانشجویان بالینی و پایه علوم پزشکی شهید بهشتی در ارتباط با بیماری کووید – ۱۹ طراحی و اجرا شد.

مواد و روش ها

مطالعه حاضر از نوع مطالعات توصیفی – تحلیلی است که به‌صورت مقطعی انجام گرفت. جامعه پژوهش شامل ۱۵۰۰ نفر از دانشجویان مشغول به تحصیل در دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی در رشته‌های بالینی و علوم پایه در سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۰ شامل دانشجویان پزشکی، پرستاری، مامایی، دندانپزشکی و داروسازی و دانشجویان علوم پایه شامل آموزش پزشکی، تغذیه و صنایع غذایی، طب سنتی، بیوتکنولوژی پزشکی و بهداشت عمومی، بهداشت حرفه‌ای، بهداشت محیط بوده است. نمونه‌ها به‌صورت طبقه‌بندی‌شده و در دسترس از بین دانشجویان سال اول و آخر مقاطع مختلف هر رشته تحصیلی انتخاب شدند و حجم نمونه بر اساس اطلاعات اخذ شده از دانشکده‌ها با احتمال(۵٪) خطا، اندازه اثر ۰/۲۵و توان ۰/۸۰ و دانش خوب (۷۲/۴٪) از مطالعه حسن و همکاران(۳) بر اساس فرمول زیر به تعداد ۳۰۸ نفر محاسبه گردید.

$$N = \frac{\left(Z_{1-\frac{\alpha}{2}}\right)^2 \times pq}{d^2}$$

جمع آوری داده‌ها با استفاده از پرسش‌نامه مطالعه بانیاس و همکاران(۶) انجام شد. برای این منظور ابتدا ترجمه پرسش‌نامه از زبان انگلیسی به زبان فارسی با استفاده از مترجم واجد صلاحیت، انجام شد. سپس به مترجم دیگر و غیرمطلع از متن اصلی پرسش‌نامه، برای بازترجمه ارائه گردید. پس از دریافت بازترجمه‌ها و تطبیق آنها با نسخه اصلی پرسش‌نامه، تغییرات لازم در نسخه موقت پرسش‌نامه داده شد. روایی محتوای آن با نظرخواهی از اساتید و صاحب‌نظران انجام شد. برای سنجش پایایی ثبات درونی پرسش‌نامه، با یک مطالعه آزمایشی با مشارکت ۲۵ نفر، ضریب آلفای کرونباخ ۰/۸۷ به دست آمد. سپس پرسش‌نامه به‌صورت آنلاین در اختیار دانشجویان قرار

[۱] SARS-CoV-2

گرفت و به‌صورت خود ایفا به سؤالات پاسخ دادند. این پرسش‌نامه دارای ۳۴ سؤال و سه بخش است. سؤالات مربوط به دانش شامل ۱۲ سوال است که دانش شرکت‌کنندگان در مورد کووید-۱۹ را ارزیابی می‌کند و سؤالات به‌صورت چندگزینه‌ای و درست / نادرست پاسخ داده می‌شود.این سؤالات شامل علت‌شناسی بیماری، انتقال ویروس، علائم، دوره کمون، آزمایش تشخیصی، گزینه‌های درمانی و پیشگیری می‌باشد. سؤالات بخش نگرش شامل ۶ سوال است که نگرش شرکت‌کنندگان را نسبت به همه‌گیری کووید-۱۹ با استفاده از مقیاس لیکرت ارزیابی می‌کند. (کاملاً مخالف = ۱، مخالف = ۲، بلاتکلیف = ۳، موافق = ۴، کاملاً موافقم = ۵). سؤالات این قسمت شامل ترس از آلوده شدن، انگ اطرافیان افراد آلوده، اقدامات دولت و اعتماد آنها به اقدامات بود. سؤالات بخش رفتار شامل ۱۶ سؤال است که با استفاده از سؤالات چندگزینه‌ای، سؤالات بله / خیر و مقیاس لیکرت، رفتار شرکت‌کنندگان در مورد کووید-۱۹ را ارزیابی می‌کند. موارد مربوط به اقدامات و رعایت اقدامات پیشگیرانه و اقدامات احتیاطی اعمال شده توسط دولت مانند فاصله‌گذاری اجتماعی، پوشیدن ماسک صورت و شستن دست‌ها می‌باشد(۶). برای تجزیه وتحلیل داده‌ها از آزمون‌های توصیفی و t مقایسه‌ای با استفاده از نرم‌افزار آماری SPSS-26 استفاده شد. پس از اخذ مجوز کمیته اخلاق دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی پرسش‌نامه‌ها از طریق ایمیل به دانشجویان ارسال شد و توضیح داده شد که شرکت در مطالعه کاملاً اختیاری بوده است .

یافته ها

همان‌طور که در جدول یک نشان می‌دهد٪۷۴/۸ زن، ٪۷۴/۲ مجرد و ٪۲۱/۲ متأهل و ٪۹۱/۹ بدون فرزند بودند. ٪۶۴/۲ با خانواده، ٪ ۲۱در خوابگاه سکونت داشتند. ٪۵۶/۵ در مقطع کارشناسی، ٪۱۱/۹ کارشناسی ارشد، ٪۷/۴، دکترا و باقی در مقطع دکترای حرفه‌ای مشغول به تحصیل بودند همچنین ٪۵۳/۲ در رشته‌های علوم پایه و ٪۴۶/۸ در رشته‌های بالینی تحصیل می‌کردند. ٪۷۷/۴ سابقه ابتلا به کووید ۱۹ و ٪۶۹/۴ ابتلا خانواده و دوستان را ذکر کردند. شدت بیماری در ٪۶۱/۹ خیلی مختصر بدون بستری در بیمارستان و٪ ۶/۸ شدید و بستری در بیمارستان بود.

جدول شماره ۱. توزیع فراوانی متغییرهای دموگرافیک شرکت کنندگان

متغیر		تعداد (درصد)
جنسیت	زن	۲۳۲ (۷۴/۸)
	مرد	۷۸ (۲۵/۲)
وضعیت تاهل	مجرد	۲۳۰ (۷۴/۲)
	متأهل	۷۲ (۲۱/۲)
	مطلقه	۸ (۲/۶)
تعداد فرزند	ندارد	۲۸۵ (۹۱/۹)
	۱	۱۹(۶/۱)
	۲	۶ (۱/۹)
وضعیت محل سکونت	خوابگاه	۶۵ (۲۱)
	زندگی با خانواده	۱۹۹ (۶۴/۲)
	خانه دانشجویی	۱۹ (۶/۱)
	خانه مستقل	۲۷ (۸/۷)
مقطع تحصیلی	کارشناسی	۱۷۵ (۵۶/۵)
	کارشناسی ارشد	۳۷ (۱۱/۹)

	دکترا	۲۳ (۷/۴)
	دکترای حرفه ای	۷۵ (۲۴/۲)
وضعیت تحصیلی	علوم پایه	۱۶۵ (۵۳/۲)
	علوم بالینی	۱۴۵ (۴۶/۸)
سابقه بیماری	بلی	۲۰ (۶/۵)
	خیر	۲۹۰ (۹۳/۵)
ابتلا به کووید ۱۹ در دوران همه‌گیری	بلی	۲۴۰ (۷۷/۴)
	خیر	۷۰ (۲۲/۶)
شدت ابتلا	بدون علامت	۲۷ (۸/۷)
	علائم خیلی مختصر بدون بستری در بیمارستان	۱۹۲ (۶۱/۹)
	علائم شدید و بستری در بیمارستان	۲۱ (۶/۸)
ابتلا خانواده و دوستان	بلی	۲۱۵ (۶۹/۴)
	خیر	۹۵ (۳۰/۶)
شدت ابتلا خانواده و دوستان	بدون علامت	۶۳ (۲۰/۳)
	علائم خیلی مختصر بدون بستری در بیمارستان	۱۲۹ (۴۱/۶)
	علائم شدید و بستری در بیمارستان	۱۹ (۶/۱)
	فوت	۴ (۱/۳)
شرکت در دوره های آموزشی کووید - ۱۹ (وبینارها/سمینارها)	بلی	۱۸۲ (۵۸/۷)
	خیر	۱۲۸ (۴۱/۳)
منابع کسب اطلاعات در مورد بیماری کووید - ۱۹	تلویزیون	۳۱۰ (۱۰۰)
	رسانه های جمعی	۱۹۷ (۶۳/۵)
	مراقبین سلامت	۸۳ (۲۶/۸)
	همکاران	۲۶ (۸/۴)
	دانشگاه	۸۶ (۲۷/۸)
	منابع آنلاین	۶۰ (۱۹/۴)
	پایگاه ها و سایت های اطلاعات پزشکی	۴۳ (۱۳/۹)

نتایج آزمون Chi-Square نشان داد که بین دانش و نگرش و رفتار دانشجویان علوم بالینی و دانشجویان علوم پایه دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی در مورد کووید-۱۹ تفاوت معنی‌داری دیده نشد(جداول ۴-۲).

جدول شماره ۲. مقایسه دانش دانشجویان علوم بالینی و دانشجویان علوم پایه دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی در مورد کووید-۱۹

گویه ها	بالینی		پایه		P
	صحیح تعداد (درصد)	غلط/نمی دانم تعداد (درصد)	صحیح تعداد (درصد)	غلط/نمی دانم تعداد (درصد)	
کووید-۱۹ یک بیماری جدید است که توسط ویروس SARS-CoV-2 ایجاد می شود.	۵۸ (۴۰)	۸۷ (۶۰)	۷۹ (۴۷/۹)	۸۶ (۵۲/۱)	۰/۳۷۸
کدام حیوان بیشتر احتمال دارد این ویروس را به انسان منتقل کند؟	۱۱۶ (۸۰)	۲۹ (۲۰)	۱۳۳ (۸۰/۶)	۳۲ (۱۹/۴)	۰/۶۱۱
SARS-CoV-2 از راه های زیر بین انسان‌ها قابل انتقال است؟	۱۱۶ (۸۰)	۲۹ (۲۰)	۱۲۸ (۷۷/۶)	۳۷ (۲۲/۴)	۰/۶۴۰
کدام یک از موارد زیر علائم کووید-۱۹هستند؟	۱۴۵ (۱۰۰)	–	۱۶۵ (۱۰۰)	–	۰/۴۳۵
میانگین دوره نهفتگی کووید-۱۹ چقدر است؟	۳۹ (۲۶/۹)	۱۰۶ (۷۳/۱)	۵۲ (۳۱/۵)	۱۱۳ (۶۸/۵)	۰/۱۵۹
بهترین تست تشخیصی کووید-۱۹ چیست؟	۸۴ (۵۸)	۶۱ (۴۲)	۱۰۵ (۶۳/۶)	۶۰ (۳۶/۴)	۰/۳۹۷
کووید-۱۹ را می توان با استفاده از موارد زیر درمان کرد.	۱۱۳(۷۷/۹)	۳۲ (۲۲/۱)	۶۰ (۳۶/۴)	۱۰۵ (۶۳/۶)	۰/۳۱۱
افرادی که بدون علامت هستند و تست کووید-۱۹ آنها مثبت است باید تا زمانی که از عفونت خلاص شوند در خانه بمانند.	۱۰۰ (۶۹)	۴۵ (۳۱)	۱۲۰ (۷۲/۷)	۴۵ (۲۷/۳)	۰/۳۳۴
به طور کلی، چه کسانی باید از ماسک N95 استفاده کنند؟	۴۱ (۲۸/۳)	۱۰۴ (۷۱/۷)	۶۸ (۴۱/۲)	۹۷ (۵۸/۸)	۰/۱۰۳
افراد مبتلا به کووید-۱۹ نمی توانند ویروس را به دیگران منتقل کنند وقتی تب وجود ندارد	۱۰۳ (۷۱)	۴۲ (۲۹)	۱۲۱ (۷۳/۳)	۴۴ (۲۶/۷)	۰/۱۹۳
لازم نیست کودکان و بزرگسالان جوان اقداماتی را برای جلوگیری از ابتلا به ویروس کووید-۱۹ انجام دهند	۱۲۱ (۸۳/۴)	۲۴ (۱۶/۶)	۱۴۸ (۸۹/۷)	۱۷ (۱۰/۳)	۰/۱۰۵

جدول ۳. مقایسه نگرش دانشجویان علوم بالینی و دانشجویان علوم پایه دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی در مورد کووید-۱۹

گویه ها		کاملا موافق تعداد (درصد)	موافق تعداد (درصد)	بدون نظر تعداد (درصد)	مخالف تعداد (درصد)	کاملا مخالف تعداد (درصد)	P
شما نگران این هستید که به کووید-۱۹ مبتلا شوید	بالینی	(۲۳/۴)۳۴	(۶۲/۸)۹۱	(۲/۸)۴	(۶/۹)۱۰	(۴/۱)۶	۰/۸۹۶
	پایه	(۲۴/۲)۴۰	(۵۹/۴)۹۸	(۳) ۵	(۶/۷)۱۱	(۶/۷)۱۱	
شما نگران این هستید که یکی از اعضای خانواده به این ویروس مبتلا شود	بالینی	(۴۹)۷۱	(۳۹/۳)۵۷	(۳/۴)۵	(۸/۳)۱۲	–	۰/۳۹۴
	پایه	(۵۳/۳)۸۸	(۳۰/۳)۵۰	(۳/۶)۶	(۱۲/۱)۲۰	(۰/۶)۱	
آلودگی به ویروس با ننگ همراه است	بالینی	(۱۰/۳)۱۵	(۲۴/۱)۳۵	(۱/۴)۲	(۲۱/۴)۳۱	(۴۲/۸)۶۲	۰/۶۰۳
	پایه	(۸/۵)۱۴	(۱۷/۶)۲۹	(۱/۸)۳	(۲۴/۸)۴۱	(۴۷/۳)۷۸	
اقدامات فعلی دولت در جلوگیری از گسترش عفونت موثر است	بالینی	–	(۱۸/۶)۲۷	(۲۱/۴)۳۱	(۲۵/۵)۳۷	(۳۴/۵)۵۰	۰/۲۰۰
	پایه	–	(۲۲/۴)۳۷	(۱۴/۵)۲۴	(۲۰/۶)۳۴	(۴۲/۴)۷۰	
شما مطمئن هستید که ایران می تواند از انتشار ویروس جلوگیری کند	بالینی	(۹/۷)۱۶	(۴۰/۷)۵۹	(۳۳/۸)۴۹	(۹)۱۳	(۶/۹)۱۰	۰/۷۷۹
	پایه	(۹/۷)۱۶	(۴۰)۶۶	(۲۹/۱)۴۸	(۱۱/۵)۱۹	(۹/۷)۱۶	

جدول شماره ۴. مقایسه رفتار دانشجویان علوم بالینی و دانشجویان علوم پایه دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی در مورد کووید-۱۹

گویه ها	بالینی		پایه		P
	رفتار صحیح (درصد) تعداد	رفتار غلط (درصد) تعداد	رفتار صحیح (درصد) تعداد	رفتار غلط (درصد) تعداد	
هنگام پذیرش تحویل درب منزل چه اقدامات احتیاطی را رعایت می کنید؟	(۸۰/۷)۱۱۷	(۱۹/۳)۲۸	(۷۹/۴) ۱۳۱	(۲۰/۶)۳۴	۰/۴۳۲
از زمان شروع همه‌گیری، آیا مرتب دست‌هایتان را می‌شوید؟	(۸۰/۷)۱۱۷	(۱۹/۳)۲۸	(۷۷/۶) ۱۲۸	(۲۲/۴) ۳۷	۰/۲۹۸
در کدام موقعیت مرتب دست‌هایتان را می‌شوید؟	(۹۵/۹) ۱۳۹	(۴/۱) ۶	(۹۴/۵)۱۵۶	(۵/۵)۹	۰/۸۹۵
از زمان شروع همه‌گیری، آیا از ماسک صورت استفاده کرده‌اید؟	(۹۸/۶)۱۴۳	(۱/۴) ۲	(۹۷/۶) ۱۶۱	(۲/۴)۴	۰/۴۰۵
در چه شرایطی از ماسک استفاده می کنید؟	(۹۹/۴)۱۴۴	(۰/۶) ۱	(۹۸/۶)۱۶۳	(۱/۴) ۲	۰/۸۶۶
از زمان شروع همه‌گیری با چه کسی درباره کووید-۱۹ صحبت کردید؟	(۱۰۰)۱۴۵	–	(۱۰۰)۱۶۵	–	۰/۹۵۵

بحث

پاندمی کووید ۱۹ بعد از سارس و مرس، اولین همه‌گیری در سطح جهان نبوده و آخرین همه‌گیری نیز نخواهد بود. برنامه‌ریزی و آمادگی برای مواجهه با بیماری‌های پاندمیک تنفسی مانند کووید - ۱۹ یکی از ضرورت‌های ملی و بین‌المللی بوده و درپیش‌گرفتن رفتارهای پیشگیرانه در سطح جامعه موردتوجه سیاست‌گذاران و برنامه‌ریزان بهداشتی می‌باشد. دانشجویان علوم پزشکی از جمله گروه‌هایی هستند که ارتباط نزدیکی با گروه‌های مختلف افراد جامعه دارند و می‌توانند تأثیر زیادی در بحث پیشگیری و درمان داشته باشند. سطح دانش، نگرش و رفتار دانشجویان علوم پزشکی می‌تواند تأثیر زیادی در عملکرد صحیح آنها و نیز انتقال دانش، نگرش و رفتار صحیح به افراد جامعه داشته باشد. در همین راستا مطالعه حاضر باهدف تعیین دانش، نگرش و عملکرد دانشجویان علوم بالینی و پایه دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی در مورد کووید-۱۹ انجام شد. مطالعه نشان داد که اکثریت دانشجویان علوم بالینی و علوم پایه دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی در مورد کووید ۱۹ آگاه بودند، نگران آلوده‌شدن خود یا آلوده‌شدن یکی از اعضای خانواده خود بودند و اقدامات پیشگیرانه مناسب برای پیشگیری از کووید- ۱۹ داشتند. هیچ تفاوتی در دانش، نگرش یا عملکرد نسبت به همه‌گیری کووید-۱۹ بین دانشجویان علوم بالینی و علوم پایه وجود نداشت. مطالعه اخیر روی دانشجویان دانشگاه شارجه (۳) و امارات (۶)، دانش، نگرش و مهارت مرتبط با کووید-۱۹ را بین دانشجویان رشته‌های مرتبط با سلامت و غیرمرتبط با سلامت مقایسه کردند. در این مطالعات نشان داده شد دانشجویان رشته‌های مرتبط با سلامت دانش بالاتری در مورد همه‌گیری کووید-۱۹داشتند و در مقایسه با دانشجویان رشته‌های غیرمرتبط با سلامت، بیشتر از ماسک استفاده می‌کردند (۳). مطالعه‌ای از ۱۰ دانشگاه در چین گزارش داد که دانش کووید-۱۹ در دانشگاه‌های دولتی و در میان رشته‌های پزشکی در مقایسه با کالج‌های خصوصی و رشته‌های غیرپزشکی به طور قابل‌توجهی بالاتر بود. در مقابل سایر مطالعات ژاپن (۷) و هند (۳ و ۸) هیچ تفاوتی را بین دانشجویان پزشکی و غیرپزشکی نشان ندادند. دانش بالا در مورد کووید-۱۹ در میان دانشجویان علوم بالینی و علوم پایه دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی مشابه یافته‌های گزارش شده از امارات (۶)، ژاپن (۷)، عربستان سعودی (۹)، پرتغال (۱۰)و پاکستان (۱۱) (۹۶٪، ۸۶٪) است. این مطالعات از مجموعه سؤالات مختلفی برای بررسی دانش، نگرش و عملکرد در بین دانشجویان استفاده کردند. جمعیت موردمطالعه متغیر است و تکنیک‌های نمونه‌گیری متفاوت است، اگرچه اکثر آنها در اوایل همه‌گیری انجام شده‌اند. مطالعات روی دانشجویان پزشکی نشان داد که آن‌ها عموماً دانش خوبی در مورد کووید-۱۹ داشتند، اگرچه این میزان در سال‌های پیش‌بالینی در مقایسه با سال‌های بالینی کمتر بود (۱۱و ۱۲). سطح بالای دانش در مورد کووید-۱۹ در میان دانشجویان علوم بالینی و علوم پایه دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی ممکن است به دسترسی آن‌ها به چندین پلت فرم پزشکی قابل‌اعتماد، متخصصان مراقبت‌های بهداشتی، جلسات توجیهی رسانه‌های دولتی و خبرنامه‌های دانشگاه نسبت داده شود. این منابع ممکن است دانش موجود این دانشجویان را افزایش داده باشد. همچنین ممکن است مربوط به آموزش‌هایی باشد که بسیاری از آن‌ها به‌عنوان داوطلب در سیستم مراقبت‌های بهداشتی دریافت کرده بودند (۶). اکثر پاسخ‌دهندگان ما از علائم کووید-۱۹ ، راه‌های انتقال، آزمایش‌های تشخیصی، مدیریت و اقدامات پیشگیرانه آگاه بودند. ولی دانش در مورد دوره کمون کووید-۱۹ ، موارد استفاده از ماسک N95 پایین بود. باتوجه‌به اینکه اکثر پاسخ‌دهندگان ما به منابع پزشکی رایگان در دسترس برای این اطلاعات دسترسی داشتند، این کمبود دانش غیرمنتظره بود.اکثر شرکت‌کنندگان ما از شیوه‌های مناسب و اقدامات پیشگیرانه در برابر کووید-۱۹ پیروی کرده بودند. از جمله شستن دست‌ها، پوشیدن ماسک صورت و رعایت زمان منع آمدوشد. این یافته‌ها را می‌توان به دسترسی به منابع پزشکی قابل‌اعتماد و آموزش در زمینه‌های پزشکی نسبت داد. این نتایج مشابه نتایج گزارش شده در میان دانشجویان پزشکی در چین و پاکستان است (۱۱). شرکت‌کنندگان در مطالعه ما احساسات منفی و مثبت را در مورد همه‌گیری گزارش کردند و اکثریت نگران بودند که ممکن است خود یا یکی از اعضای خانواده‌شان آلوده شوند. اکثر شرکت‌کنندگان مطمئن بودند که ایران می‌تواند از گسترش ویروس جلوگیری کند. ولی اکثر آن‌ها بر این باور بودند که اقدامات فعلی دولت ایران در

جلوگیری از گسترش عفونت مؤثر نبوده است و می‌توان کارهای بیشتری انجام داد. این نگرش مثبت را می‌توان با اقدامات شدید دولت ایران برای مهار گسترش ویروس توضیح داد. دانشجویان علوم بالینی و علوم پایه دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی سطح بالایی از دانش، نگرش خوب و اقدامات خوب را نسبت به همه‌گیری کووید-۱۹ نشان دادند. بااین‌وجود، آنها نگران ابتلا هم خود و هم اعضای خانواده خود بودند. مطالعه ما مانند هر پژوهش دیگری دارای محدودیت‌هایی بود از جمله نتایج پرسش‌نامه همگی به رفتارهای خود گزارش‌دهی شرکت‌کنندگان بستگی داشت، بدون هیچ ابزاری برای تأیید اینکه آیا پاسخ‌ها به دلیل مطلوبیت اجتماعی و سوگیری انتخاب اغراق‌آمیز بودند یا خیر. هم چنین این مطالعه در مراحل اولیه همه‌گیری، آغاز شد و پس از برداشته‌شدن محدودیت‌ها برای مدتی ادامه یافت. از آن زمان، اطلاعات بیشتری درباره همه‌گیری منتشر شده و اقدامات بهداشت عمومی تغییر کرده است؛ بنابراین، نتایج مطالعه ممکن است نشان‌دهنده وضعیت فعلی دانش، نگرش و رفتار کووید-۱۹ دانشجویان علوم پزشکی و بهداشت نباشد.

تشکر و قدردانی

بدینوسیله از کلیه دانشجویان محترم شرکت کننده در این مطالعه سپاسگزاری می‌شود.

Reference

1.Peteet JR. COVID-19 Anxiety. Journal of Religion and Health. 2020:1.
2.Licata F, Oliverio A, Di Gennaro G, Nobile CGA, Bianco A. Insight on knowledge, risk perception and practices to prevent the spread of covid-19: a cross-sectional study among Italian university students. Applied Sciences. 2021;11(19):9031.
3.Hasan H, Raigangar V, Osaili T, Neinavaei NE, Olaimat AN, Aolymat I. A cross-sectional study on university students' knowledge, attitudes, and practices toward COVID-19 in the United Arab Emirates. The American journal of tropical medicine and hygiene. 2021;104(1):75.
4.Noori M, Kheirandish M, Abbasian H, Nouri R. A literature review: Knowledge Hoarding and comparing it with Knowledge Hiding. Scientific Journal of Strategic Management of Organizational Knowledge. 2022;5(2).
5.Gautret P, Lagier J-C, Parola P, Meddeb L, Mailhe M, Doudier B, et al. Hydroxychloroquine and azithromycin as a treatment of COVID-19: results of an open-label non-randomized clinical trial. International journal of antimicrobial agents. 2020;56(1):105949.
6.Baniyas N, Sheek-Hussein M, Al Kaabi N, Al Shamsi M, Al Neyadi M, Al Khoori R, et al. COVID-19 knowledge, attitudes, and practices of United Arab Emirates medical and health sciences students: A cross sectional study. PLoS one. 2021;16(5):e0246226.
7.Hatabu A, Mao X, Zhou Y, Kawashita N, Wen Z, Ueda M, et al. Knowledge, attitudes, and practices toward COVID-19 among university students in Japan and associated factors: An online cross-sectional survey. PloS one. 20. (15).
8.Prasad Singh J, Sewda A, Shiv DG. Assessing the knowledge, attitude and practices of students regarding the COVID-19 pandemic. Journal of Health Management. 2020;22(2):281-90.
9.Peng Y, Pei C, Zheng Y, Wang J, Zhang K, Zheng Z, et al. Knowledge, attitude and practice associated with COVID-19 among university students: A cross-sectional survey in China. 2020.
10.Alves RF, Samorinha C, Precioso J. Knowledge, attitudes and preventive behaviors toward COVID-19: a study among higher education students in Portugal. Journal of Health Research. 2020;35(4):318-28.
11.Noreen K, Rubab Z-E-, Umar M, Rehman R, Baig M, Baig F. Knowledge, attitudes, and practices against the growing threat of COVID-19 among medical students of Pakistan. PloS one. 2020;15(12):e0243696.
12.Khasawneh AI, Humeidan AA, Alsulaiman JW, Bloukh S, Ramadan M, Al-Shatanawi TN, et al. Medical students and COVID-19: knowledge, attitudes, and precautionary measures. A descriptive study from Jordan. Frontiers in public health. 2020;8:253.